

Varhaiskasvatuslaki uudistunut – ja muuta ajankohtaista

Dekaanikokous 29.10.2018
Helsinki

Kirsi Alila
KT, Opetusneuvos

Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö uudistunut

- Uusi varhaiskasvatuslaki (540/2018, HE 40/2018),
- Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018)
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yksityisten palveluntuottajien varhaiskasvatuksesta (772/2018)

- Täsmennyksiä myös valtioneuvoston asetukseen yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (794/2004, 20 ja 26 §)

- Uusi laki ja edm. asetukset tulivat voimaan 1.9.2018

- Vanha varhaiskasvatuslaki (36/1973), päivähoitoasetus (239/1973) ja OKM:n asetus (1050/2012) kumoutuivat

Varhaiskasvatuslaki uudistunut

- Useassa eri sosiaalihuollon laissa olevat säännökset on koottu uuteen varhaiskasvatuslakiin
- Laki ajanmukaistunut, selkiytynyt ja tarkentunut käsitteellisesti -> säännösten soveltaminen ja oikeuksien selvittäminen helpottuu
- Koskee sekä kunnan järjestämää että yksityistä varhaiskasvatusta
- Varhaiskasvatukseen sovelletaan toistaiseksi edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettua lakia
- Lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen säilyy (20h/vko)
- Esitys pyritti laatimaan siten, että säädösmuutokset selkeyttävät lakisääteisiä velvoitteita, mutta eivät luo uusia velvollisuuksia kunnille ja muille järjestäjille.
 - Henkilöstörakenteen muuttamisella ja tietovarannon käyttöönottamisella vaikutuksia, jotka on arvioitu erikseen.

Lain luvut

- 1 luku Yleiset säännökset
- 2 luku Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja tuottaminen
- 3 luku Oikeus varhaiskasvatukseen
- 4 luku Menettelysäännökset
- 5 luku Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi
- 6 luku Henkilöstö ja kelpoisuusvaatimukset
- 7 luku Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus
- 8 luku Salassapito ja tietojen vaihto
- 9 luku Yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatus
- 10 luku Hallinto ja valvonta
- 11 luku Rahoitus ja asiakasmaksut
- 12 luku Oikeusturvakeinot ja muutoksenhaku
- 13 luku Varhaiskasvatuksen tietovaranto => VARDA
- 14 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Mitä uutta varhaiskasvatuslaissa

- Uuteen varhaiskasvatuslakiin on tehty monia täsmennyksiä, jotka toteutuessaan parantavat varhaiskasvatuksen laatua
 - Tavoitteisiin on lisätty yhdenvertaisuuden edistäminen (3 §).
 - Lapsen edun ensisijaisuutta varhaiskasvatusta järjestettäessä on korostettu (4 §).
 - Varhaiskasvatusta on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä (5 §).
 - Monialainen yhteistyö ja kehittäminen (7 §):
 - lisätty varhaiskasvatuksen ja soten yhteistyövelvoitetta lapsen tuen tarpeisiin vastaamiseksi
 - vakan järjestäjä ja tuottaja voivat kehittää toimintaansa kuntien ja muiden vaka-järjestäjien, viranomaisten, korkeakoulujen, oppilaitosten, tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa
 - Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä (10 §).
 - Ruokailu tulee järjestää ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille (11 §).
 - Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen ja tukitoimenpiteiden arviointiin tarpeen mukaan, kun lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laaditaan (23 §).

Mitä uutta varhaiskasvatuslaissa

- Vuorohoitoa järjestetään tarpeen mukaan lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi (13 §).
- Kuntien ohjaus- ja neuvontavelvoitetta vahvistettu (16 §)
- 2 viikon hakuaikaa sovelletaan myös muuttotilanteissa, jos muutto toiseen kuntaan tapahtuu työn tai opintojen takia, eikä varhaiskasvatuksen alkamisajankohta ole ollut ennakoitavissa (17 §).
- Muutoksenhakua koskevaa säätelyä on selkeytetty (luku 12, 62 § -).
- Tiedonsiirto varhaiskasvatuksen, viranomaisten ja kodin välillä helpottuu (luku 13)
- Korkeammin koulutetun henkilöstön osuus nousee päiväkodeissa (35 §), kuitenkin moniammatillinen henkilöstörakenne säilyy.

Henkilöstön mitoitus säilyy ennallaan

- Päiväkodin henkilöstön mitoitus laissa 35 §
- Perhepäivähoidon mitoitus laissa 38 §
- Molemmista säädetään tarkemmin asetuksella

Korkeammin koulutetun henkilöstön osuus nousee, moniammatillisuus säilyy

- Korkeakoulutettujen osuus kasvatusvastuullisesta henkilöstöstä päiväkodeissa nousee tulevaisuudessa
- **Lain tullessa voimaan:** Kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä **vähintään kolmanneksella** tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja muilla vähintään lastenhoitajan kelpoisuus. (Kyseessä tekninen tarkistus, nyk. sanamuoto *joka kolmannella*)
- **Vuoden 2030 alusta henkilöstörakenne:**
 - Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.
(ns. joustava 1 + 1 + 1 -malli)
 - Päiväkodin johtajalta edellytetään varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuutta ja kasvatustieteen maisterin tutkintoa

Henkilöstön uudet tehtävänimikkeet ja kelpoisuudet

Varhaiskasvatuksen opettaja

- **Kasvatustieteen kandidaatti**, (johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot)

Varhaiskasvatuksen sosionomi

- Sosiaali- ja terveystieteiden **amk-tutkinto** (johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 op opinnot)

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

- Kasvatus- ja ohjausalan **perustutkinto**
- Soveltuva sosiaali- ja terveystieteiden **perustutkinto** tai muu vastaava soveltuva tutkinto (tarkemmin asetuksella)

Päiväkodin johtaja

- Varhaiskasvatuksen opettaja tai varhaiskasvatuksen sosionomi ja kasvatustieteen maisterin tutkinto

2030

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- Opettajan kelpoisuus + erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot

Perhepäivähoitaja

- Ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus

lisäksi mahdollisuus täydentää opintoja -> kelpoisuus

Kelpoisuudet säilyvät

- Tehtävänimikkeet voimaan 1.9.2018, päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimukset 31 §:n mukaisina kuitenkin vasta 1.1.2030.
- Lain tullessa voimaan opettajien, sosionomien, lastenhoitajien sekä johtajien kelpoisuudet nykyisiin ja vastaaviin tehtäviin säilyvät.
 - Esimerkiksi lain voimaantullessa kelpoiset sosionomitaustaiset lastentarhanopettajat ovat kelpoisia toimimaan myös varhaiskasvatuksen opettajina.
- Kelpoisuuden saavuttavat myös ne henkilöt, jotka on hyväksytty opiskelemaan alaa, tai aloittavat korkeakouluopinnot vuoden kuluessa lain voimaantulosta kuitenkin niin, että korkeakouluopinnot tulee saattaa loppuun 31.7.2023 mennessä ja toisen asteen opinnot 31.12.2021 mennessä.
- Perhepäivähoitajille luotu mahdollisuus jatkokouluttautua varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin suorittamalla asetuksella tarkemmin säädettävät 30 osaamispisteen laajuiset opinnot.

26 §

Varhaiskasvatuksen opettaja

”Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella tai jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.”

-> Kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin ovat myös ne kasvatustieteen maisterin tai sitä ylemmän kasvatustieteen korkeakoulututkinnon suorittaneet, joiden tutkinto sisältää tai jota on täydennetty vaadittavilla opinnoilla.

Lastentarhanopettajien kelpoisuudet säilyvät siirtymäsäännöksillä

- Kaikki lastentarhanopettajaksi lain voimaan tullessa kelpoiset henkilöt ovat lain voimaantulon jälkeenkin kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin riippumatta siitä, ovatko he sosionomeja vai kasvatustieteen kandidaatteja. (75.1 §)
- Siirtymäsäännöksillä on turvattu myös 31.8.2019 mennessä sosionomin AMK-tutkinto-ohjelmaan hyväksytyjen ja sieltä 31.7.2023 mennessä valmistuneiden kelpoisuus opettajatehtäviin. (75.2 §)

27 §

Varhaiskasvatuksen sosionomi

”Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin on vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella tai sosionomin tutkinto, jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.”

Varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus

- Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin on vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon tulee sisältyä varhaiskasvatukseen suuntautuneet vähintään 60 opintopisteen laajuiset varhaiskasvatuksen opinnot. Opinnoista voidaan säätää vielä tarkemmin asetuksella. Kelpoisuuden tuo myös sosionomin tutkinto, johon opinnot eivät ole sisältyneet, mutta jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.
- Kelpoisia varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin ovat myös ne ylemmän sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet, joiden tutkinto sisältää tai jota on täydennetty vaadittavilla opinnoilla.
- Myös kasvatustieteen kandidaatti voi toimia varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävässä, mikäli hän on lain voimaan tullessa ollut kelpoinen lastentarhanopettajaksi.

28 §

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

”Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto tai muu vastaava soveltuva tutkinto, joihin sisältyy tai joita on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tutkinnoilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista soveltuvista tutkinnoista ja riittävistä tutkinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.”

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus

- Nykyisten lastenhoitajien kelpoisuudet säilyvät, mikäli he lain voimaan tullessa tai 5 vuotta ennen lain voimaan tuloa ovat olleet kelpoisina virka- tai työsuhteessa varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatustehtävissä.
- Kelpoisuus varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin on myös henkilöillä, jotka enintään 5 vuotta ennen tämän lain voimaantuloa ovat suorittaneet vaadittavat opinnot tai ovat lain voimaan tullessa aloittaneet vaadittavat toisen asteen opinnot ja opinnot on suoritettu 31.12.2021 mennessä.
- Perhepäivähoitajille luotu mahdollisuus jatkokouluttautua varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin suorittamalla asetuksella tarkemmin säädettävät 30 osaamispisteen laajuiset opinnot.

Lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavat opinnot

- Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, joka sisältää tai jota on täydennetty varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan TAI kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla.
- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, joka sisältää tai jota on täydennetty lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla.
 - Vammaistyön osaamista tuottavat pakolliset tutkinnon osat suorittaneelle on kuitenkin riittävää suorittaa vain lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen tutkinnon osa (40 osp).
- Varhaiskasvatuslain 28 §:ssä tarkoitettu muu vastaava soveltuva tutkinto on (vanha) viittomakielisen ohjauksen perustutkinto.

29 §

Perhepäivähoitaja

”Kelpoisuusvaatimuksena perhepäivähoitajan tehtäviin on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus.”

-> Perhepäivähoitajien kelpoisuusvaatimukset säilyvät entisen kaltaisina.

Perhepäivähoitajan kelpoisuus lastenhoitajan tehtäviin

- Perhepäivähoitajan ammattitutkinnon tai vastaavan osaamisen tuottavan kasvatustutkinnon tai ohjausalan ammattitutkinnon suorittanut henkilö on kelpoinen varhaiskasvatuslain 28 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatukseen lastenhoitajan tehtävään suorittuaan kasvatustutkinnosta varhaiskasvatukseen pedagogisen toiminnan osaamista tuottavan tutkinnon osan.
- (Varhaiskasvatusasetus 4 §)

30 §

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

”Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviin on:

- 1) kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään, jonka lisäksi on suoritettu erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella; tai
- 2) kasvatustieteen maisteri pääaineena erityispedagogiikka (varhaiserityisopettajan koulutus).”

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan kelpoisuus

- Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviin on kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin, jonka lisäksi on suoritettava erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ammatillisia valmiuksia antavat opinnot ovat vähintään 60 opintopisteen laajuiset. Lisäksi kelpoisuuden erityisopettajan tehtäviin voi saavuttaa suorittamalla kasvatustieteen maisterin tutkinnon, jossa pääaineena on erityispedagogiikka.
- Sosionomi, jolla on kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään, on kelpoinen toimimaan erityisopettajan tehtävissä, suoritettuaan yliopiston vaatimat lisäopinnot.

31 § Päiväkodin johtaja

”Kelpoisuusvaatimuksena päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoisuus 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito.”

Päiväkodin johtajan kelpoisuus

ennen vuotta 2030

- Kunnan varhaiskasvatuksen hallinnollisten johtotehtävien osalta ei enää säädetä kelpoisuusvaatimuksista varhaiskasvatuslaissa. Tämä vastaa käytäntöä kunnan muilla toimialoilla.
- **Lain voimaantullessa kelpoisuusehdot täyttävät** päiväkodin johtajina toimivat henkilöt tai 5 vuotta ennen lain voimaan tuloa virka- tai työsuhhteessa päiväkodin johtajana tai varhaiskasvatuksen hallinnollisena johtajana toimineet henkilöt säilyttävät kelpoisuutensa ja ovat kelpoisia toimimaan päiväkodin johtajina, myös vuoden 2030 jälkeen.
- **Varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuden omaava henkilö** (riippumatta onko hän kandidaatti- vai sosionomitaustainen) on kelpoinen toimimaan päiväkodin johtajana vuoteen 2030 asti. Tämän jälkeen häneltä edellytetään lisäksi kasvatustieteen maisterin tutkintoa.
- Niiden henkilöiden, jotka on **hyväksytty suorittamaan sosionomi (AMK) tutkintoa vuosi lain voimaantulon (1.9.2019) jälkeen**, tulee suorittaa sosionomi (AMK) tutkinnon lisäksi kasvatustieteen maisterin tutkinto saavuttaakseen päiväkodin johtajan kelpoisuuden jo ennen vuotta 2030.

Päiväkodin johtajan kelpoisuus vuodesta 2030 eteenpäin

- Päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimus on vuodesta 2030 lähtien varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus **ja vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto** sekä riittävä johtamistaito.
- **Lain voimaan tullessa kelpoisuusehdot täyttävät** päiväkodin johtajina toimivat henkilöt tai 5 vuotta ennen lain voimaan tuloa virka- tai työsuhteessa päiväkodin johtajana tai varhaiskasvatuksen hallinnollisena johtajana toimineet henkilöt säilyttävät kelpoisuutensa ja ovat kelpoisia toimimaan päiväkodin johtajina **myös vuoden 2030 jälkeen.**

32 §

Steinerpedagogisen päiväkodin henkilöstön kelpoisuus

”Steinerpedagogisten varhaiskasvattajien opintojen on laajuudeltaan vähintään vastattava niitä opintoja, jotka tuottavat 26 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuden. Opetushallituksen on hyväksyttävä steinerpedagogisten varhaiskasvattajien opintojen opetussuunnitelma ja sen olennaiset muutokset ennen sen käyttöönottoa.

Sen lisäksi, mitä kelpoisuuksista tässä laissa säädetään, myös henkilö, joka on suorittanut 1 momentissa tarkoitetut steinerpedagogiset varhaiskasvattajan opinnot, on kelpoinen toimimaan steinerpedagogiseen kasvatustavalliseen järjestelmään perustuvaa varhaiskasvatusta järjestävässä päiväkodissa sellaisissa tehtävissä, joissa edellytetään 26 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta.”

- Pykälä on uusi, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta vastaavan kaltaiset säännökset ovat opetustoimen henkilöstön kelpoisuuksista annetussa asetuksessa

OPH:n vertailu

- Vertailu Snellman korkeakoulun varhaiskasvattajaopintojen opetussuunnitelman ja yliopistollisen varhaiskasvattajan opettajan kelpoisuuden tuottavien kasvatustieteen kandidaatin koulutuksen välillä (26.9.2018)
- Vertailun pohjalta
 - Opetussuunnitelmaa uudistettava, OPH hyväksyy uudistetun opsin
 - Lisäopinnot kelpoisuuden saavuttamiseksi (yhteensä 30 op)
 - Kieli- ja viestintäopinnot (7 op)
 - Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opinnot (10 op)
 - Kasvatustiede, varhaiskasvatuspedagogiikka ja didaktiikka
 - Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen aineopinnot (10 op)
 - Varhaiskasvatuksen sisältöopinnot (3 op)

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta

- Uusi asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018) voimaan 1.9.2018
- Varhaiskasvatusasetuksella säädetään päiväkodin ja perhepäiväkodin henkilöstön mitoituksesta (1-2 §), varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavista opinnoista (3 §) sekä perhepäivähoitajan kelpoisuudesta varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin (4 §).
 - Henkilöstön mitoitus säilyy nykyisenä eli päiväkodissa 1:4 alle 3-v osalta ja 3 vuotta täyttäneiden osalta 1:8
 - Lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavat opinnot säilyvät nykytilaa vastaavina ottaen huomioon ammatillisen koulutuksen uusi tutkintorakenne. Varhaiskasvatuslain voimaantulosäännökset turvaavat nykyisen henkilöstön kelpoisuuden jatkumisen.
 - Perhepäivähoitaja voi saavuttaa varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden suorittamalla lisäopinnot (30 osp).
- Pykälät 1,2 ja 4 olivat lausunnoilla varhaiskasvatuslakia koskevan HE-luonnoksen yhteydessä alkuvuodesta 2018
- 3 §:n osalta pidettiin kuulemistilaisuus 16.7.2018

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (794/2004)

- Asetuksen 20 § (Opettajan koulutuksen rakenne) päivitettiin vastaamaan uudistunutta tehtävänimikettä *varhaiskasvatuksen opettaja*.
 - ”Kasvatustieteen kandidaatin tutkintoon johtavaan koulutukseen voi sisältyä **varhaiskasvatuksen opettajan** koulutus.”
- Asetuksen 26 § (Todistukset) päivitettiin niin, että yliopiston on merkittävä tutkintotodistukseen varhaiskasvatuslaissa tarkoitettu kelpoisuus.
 - ”Jos tutkintoon sisältyy 19 § :ssä tarkoitettuja opettajankoulutuksen opintoja, tutkintotodistukseen merkitään opintojen tuottama opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998) tarkoitettu kelpoisuus *tai varhaiskasvatuslaissa (540/2018) tarkoitettu kelpoisuus.*”

Eduskunnan lausumat

(EV 67/2018 vp – HE 40/2018 vp)

- Eduskunta edellyttää, että
 - valtioneuvosto seuraa ja arvioi varhaiskasvatuslain uudistuksen vaikutuksia riittävien varhaiskasvatuspalveluiden yhdenvertaiseen turvaamiseen ja lapsen edun huomioon ottamiseen kaikkialla maassa ja kaikissa väestöryhmissä ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin varhaiskasvatuslain tavoitteiden toteuttamiseksi.
 - jatkossa seurataan ja arvioidaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamista koskevan säännöksen toimivuutta ja vaikuttavuutta ja ryhdytään tarvittaessa pikaisesti lasten edun takaaviin riittäviin lainsäädäntötoimiin.
 - valtioneuvosto valmistelee varhaiskasvatuksessa tarjottavan tuen sääntelyä kattavana kokonaisuutena.
 - valtioneuvosto ryhtyy toimiin siten, että viittomakielisten oikeus saada varhaiskasvatusta omalla äidinkielellään, joko suomen tai ruotsin viittomakielellä, turvataan.

Eduskunnan lausumat

(EV 67/2018 vp – HE 40/2018 vp)

- Eduskunta edellyttää, että
 - valtioneuvosto seuraa ja arvioi uudistukseen liittyvän mittavan henkilöstörakenteen muutoksen etenemistä, **koulutuspaikkojen riittävyttä ja valmistuvien määrää** pitkän siirtymäkauden aikana sekä sen vaikutuksia varhaiskasvatukseen.
 - valtioneuvosto huolehtii **varhaiskasvatuksen opettajien koulutustarjonnan tasalaatuisesta ja riittävästä sekä alueellisesti ja kielellisesti tasapainoisesta kohdennuksesta** Suomen kaikissa osissa.
 - valtioneuvoston perustamassa varhaiskasvatuksen **koulutusten kehittämisfoorumissa** sovitetaan yhteen sekä suomen- että ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tulevaa ammatillista, ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutusta. Tavoitteena on kehittää kunkin koulutuksen osaamisalueet ja vahvuudet tunnistavat ja tunnustavat varhaiskasvatuslain tavoitteisiin ja lapsen edun kokonaisarvioon perustuvat uudet koulutus- ja urapolut. Samalla on varmistettava muutoksen aikana ja sen jälkeen varhaiskasvatuksen henkilöstön mahdollisuudet edetä urallaan kattavan ja ajallisesti tehokkaan täydennys- ja jatkokoulutuksen myötä.

5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu

- Hallitus päätti 31.8.2017 käynnistää kokeilun vuosina 2018-2019 viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta. Kokeiluun varattu 5 milj. euroa. Hakuaika oli 2.2.-9.3.2018.
 - **Rahoitusta koskeva uusi haku tulossa syksyllä 2018.** Avustuksen sai kompensoimaan maksutulojen menetystä.
 - Kehysriihessä päätetty uusi 5 milj. euron rahoitus vuosille 2019-2020
- Tavoitteena
 - Nostaa osallistumisastetta (5v ja perheen nuoremmat lapset)
 - Edistää koulutuksellista tasa-arvoa
 - Selvittää maksuttomuuden kustannusvaikutuksia
 - Edistää vanhempien työllistymistä
 - Selvittää 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen toteutustapaa ja pedagogiikan kehittämistarpeita erityisesti esiopetukseen
 - Varhaiskasvatuksen palveluohjauksen kehittäminen.

5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu

- Avustusta ovat voineet hakea kunnat.
 - Yksityiset varhaiskasvatuspalvelujen tuottajat voivat olla kokeilussa mukana sopimalla asiasta kunnan kanssa.
- Kokeilussa mukana (19 kuntaa): *Harjavalta, Forssa, Miehikkälä ja Virolahti, Turku, Somero, Leppävirta, Mäntyharju, Helsinki, Kempele, Iisalmi, Kotka, Salo, Oulu, Liperi, Sonkajärvi, Kitee, Kirkkonummi, Taivassalo*
 - kokeilussa mukana olevien lasten määrä (noin 12 400) on reilu 20 % vuonna 2013 syntyneistä
- OPH:n verkosto kuntien tukena

Tasa-arvon tukeminen varhaiskasvatuksessa

- Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa tuetaan uudella 10 miljoonan euron määrärahalla vuodelle 2019.
- Rahalla voidaan pienentää ryhmäkokoja ja palkata lisähenkilöstöä haasteellisilla alueilla toimivissa päiväkodeissa.
- Aiemmin esi- ja perusopetuksessa käytetty rahoitusmuoto on tutkijoiden suosittama eriarvoisuuden torjunnan väline, jossa kriteereinä on käytetty mm. alueen koulutustasoa ja työttömyyttä.
- Tasa-arvoavustus kohdennetaan varhaiskasvatuksen järjestäjille, ja avustuksen myöntämisen perusteena voidaan käyttää vastaavia kriteerejä kuin esi- ja perusopetuksen valtionavustuksessa.
- Avustuksen tulee jakamaan Opetushallitus.

Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen

Valtion erityisavustus

- a) lasten sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen varhaiskasvatuksessa sekä
 - b) kulttuurisen moninaisuuteen liittyvän osaamisen kehittämiseen perusopetuksessa
- Opetushallitus avannut 12.10.2018
 - Valtion vuoden 2018 talousarvioon sisältyvästä määrärahasta noin 4,6 miljoonaa euroa
 - Valtionavustus myönnetään yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja täydennyskoulutusorganisaatioille hakemusten perusteella käytettäväksi vuosina 2018–2020.
 - Erilliset hakulomakkeet kohtiin a + b

Lisätietoja

- Varhaiskasvatuslaki, eduskunnanvastaus, sivistysvaliokunnan mietintö ja hallituksen esitys varhaiskasvatuslaista [eduskunnan sivuilla](#)
- Varhaiskasvatusasetus <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180753>
- Lausuntojen yhteenveto [ministeriön sivuilla](#)
- Usein kysytyt kysymykset [ministeriön sivuilla](#)
- Artikkelit lakiesityksestä [ministeriön sivuilla](#)
- Maksutonta varhaiskasvatusta koskevan kokeilun tiedote [ministeriön sivuilla](#)
- Kehysriihipäätöksiä varhaiskasvatuksesta [ministeriön sivuilla](#)
- Asiakasmaksulain indeksitarkistus voimaan 1.8.2018 [ministeriön sivuilla](#)